

Caracterizarea lui Motoc din nuvela istorica Alexandru Lapusneanul

Publicata in primul numar al revistei "Dacia Literara" (1840), nuvela istorica "Alexandru Lapusneanul" este considerata o capodopera a literaturi romane.

Inspirindu-se din cronica lui Grigore Ureche, Costache Negruzzi evoca aici cea de-a doua domnie a lui Alexandru Lapusneanul. (1564-1569) o epoca istorica, sangeroasa si tulbure cand luptele pentru tronul Moldovei si conflictul dintre domnitori si marii feudali ajunsera la apogeu.

Motoc este un personaj secundar fiind folosit de Voda pentru a-si pune in practica planurile diabolice. El este o personalitate istorica atestata documentar de cronica lui Grigore Ureche, transfigurat in personaj literar prin fantezia autorului, pentru a deveni o intruchipare romantica a boierului slugarnic, ipocrit si las, fiind foarte bine definit si conturat. In cronica lui Grigore Ureche, Motoc este omorat in Polonia la porunca lui Alexandru Lapusneanu. Acest destin tragic al lui Motoc a existat in realitate (istorie) dar boierul se numea Batista Veleli.

Personajul este surprins in primul an de domnie al lui Alexandru Lapusneanul (1564-1569) in mai multe locuri: dumbrava Tecuci, in palatul domnesc de la Iasi, in sala de ospete si la poarta cetatii cand este sfasiat de multime.

Vornicul Motoc este caracterizat in mod direct de catre narator. Naratorul nu isi exprima atitudinea fata de personaj dar se refera la gesturile acestuia prin care vrea sa fie remarcat de Lapusneanu "silindu-se a ride", dar in realitate el isi "simtea parul zburlindu-i-se pe cap" si dintii sai clantanind, "striga ticalosul".

Motoc este caracterizat in mod direct si de catre Alexandru Lapusneanul: "invechit de zile rele" si "deprins a te ciocoi la toti domnii". El il considera pe Motoc un intrigant, un tradator de profesie care unelteste impotriva tuturor domnitorilor pentru a-si atinge propriile interese si "pentru a trage foloase": "...ai vandut pre Despot, m-ai vandut si pre mine, vei vinde si pre Tomsa". Voievodul are dreptate, iar Motoc o dovedeste prin faptul ca desi vine ca sol a lui Tomsa sa-l induplece pe Lapusneanul sa se inapoieze, iar atunci cand constata hotararea nestramutata a lui Voda, el trece de partea acestuia si-i fagaduieste sprijinul.

Insusirile lui Motoc sunt evidentiate si indirect prin fapte, care vor ajunge pana la disperare, Motoc nemaistiind ce sa faca pentru a scapa de moarte: "plangea, tipa, suspina", "boci ca o muiere", "isi smulgea barba". Vornicul Motoc este folosit ca un instrument de catre Alexandru Lapusneanu pentru a-si pune in practica planurile malefice.

Personajul este caracterizat in mod indirect si prin limbajul folosit. Fiind iertat de domnitor, devine slugarnic si in permanenta, doreste sa intre in gratiile stapanului care-l flateaza si-l linguseste,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

aprobându-i toate vorbele, chiar dacă are o altă convingere intimă iar limbajul ajunge până când simulează o stare slufetească asemenea celei a domnitorului "ai urmat cu mare înțelepciune". Toate acestea relevă și o viclenie nativă, prin care scapă de numeroase încurcături. Dar când constată că nu mai e nici o scăpare, lasitatea lui devine nîmarginită, ridicolă și "da o reprezentare comică de lasitate, invocând ajutorul divin" (A.D.Piru) și încercând să obțină bunăvoința domnitorului: "O păcatosul de mine", "Oh! Nenorocitul de mine", "Maica, preacurata fecioară", "Milostive doamne" etc.. Îi propune mai întâi să dea cu tunurile în mulțimea de la poartă și apoi îi cere război pentru a-și arăda casa și a se spovedii. "Să moară toți... sînt niște prosti". Încercările lui sînt zadarnice, căci el rămîne pentru Lapusneanul "un talhos și un vînzător", pe care-l da multumii, aceștia sfîșindu-l.

Din punct de vedere al mijloacelor de expresivitate artistică, antiteza romantică domină textul, pusă mai ales în evidență prin relațiile dintre personaje: Lapusneanul-Motoc (Calaul și victima) și Lapusneanul-Ruxandra (Demonul și ingerul).

Vornicul Motoc rămîne întruchiparea acelei boierimi însetate de avere și se înscrie, fiind un important personaj din literatura română.